

LEGĂMÂNT & DIALOG

UN STUDIUL AL PERICOPEI
CU RABINUL SACKS

Vaikra 5779

Traducere: Magda Kupferberg

În căutarea sensului

Declarația de independență a Statelor Unite vorbește despre drepturile inalienabile la viață, libertate și căutarea fericirii. În ultima perioadă, urmând lucrarea de pionierat a lui Martin Seligman, fondatorul Psihologiei Pozitive, au fost publicate sute de cărți pe tema fericirii. Există însă ceva chiar mai fundamental ce determină o viață bine trăită și anume *sensul*. Cele două par similare. Este ușor să presupunem că cei care își găsesc un sens sunt fericiți, iar oamenii care sunt fericiți și-au găsit sensul. Însă cele două nu sunt același lucru și nici nu se suprapun întotdeauna.

Fericirea presupune, în mare măsură, satisfacerea nevoilor și ale dorințelor. *Sensul*, prin contrast ține de un scop al vieții, mai ales contribuind pozitiv la viețile celorlalți. Fericirea este în mare măsură despre starea din prezent. Sensul este legat de evaluarea propriei vieți per ansamblu: trecut, prezent, și viitor.

Fericirea este asociată cu *a lua*, sensul cu *a oferi*. Cei care suferă din cauza stresului, a grijilor sau anxietății nu sunt fericiți, dar este posibil să ducă o viață plină de sens. Necazurile din trecut reduc fericirea actuală, însă, de multe ori, oamenii asociază aceste momente ale vieții cu descoperirea unui rost. Mai mult, fericirea nu este unică oamenilor. Și animalele experimentează mulțumirea atunci când dorințele și nevoile lor sunt satisfăcute. Însă sensul este un fenomen dinstinctiv uman. Nu este legat de *natură*, ci de *cultură*. Nu este despre ceea ce ni se întâmplă, ci despre cum *interpretăm* ceea ce ni se întâmplă. Poate exista fericire fără sens și poate exista sens și în absența fericirii, chiar și în întuneric și suferință.¹

Într-un articol fascinant în *The Atlantic*, 'Există mai mult în viață decât să fii fericit'², Emily Smith susține că atunci când cauți fericirea poți avea o viață destul de superficială, ego-centrică, chiar egoistă. Ceea ce face căutarea sensului diferită este că se referă la a căuta ceva mai presus de sine.

Nimeni nu a făcut mai multe pentru a aduce în discuția modernă întrebări legate de sens ca Viktor Frankl. În cei trei ani pe care i-a petrecut în Auschwitz, Frankl a supraviețuit și i-a ajutat și pe ceilalți să supraviețuiască, inspirându-i să descopere un scop al vieții lor, chiar și în mijlocul iadului pe pământ. Acolo și-a formulat ideile, ce ulterior s-au transformat într-un nou tip de psiho-terapie bazat pe ceea ce el a denumit "omul în căutarea sensului". Cartea sa cu această denumire, scrisă pe parcursul a nouă zile în 1946, s-a vândut în peste zece milioane de copii în întreaga lume și este clasată ca una dintre cele mai influente lucrări ale secolului douăzeci.

Frankl știa că în lagăre, cei care își pierdeau dorința de a trăi mureau. El povestește despre cum a ajutat două persoane să găsească un motiv pentru a supraviețui. Prima, o femeie, avea un copil ce o aștepta într-o altă țară. O alta, scrisese primul volum al unei serii de cărți de călătorii și mai avea altele pe care să le scrie. Ambele aveau, așadar, un motiv de a trăi.

¹ ee Roy F. Baumeister, Kathleen D. Vohs, [Jennifer Aaker](#), and Emily N. Garbinsky, 'Some Key Differences between a Happy Life and a Meaningful Life', *Journal of Positive Psychology* 2013, Vol. 8, Issue 6, Pages 505-516.

² Emily Smith, 'There's more to life than being happy', *The Atlantic*, 9 Jan. 2013.

Frankl obișnuia să spună că pentru a descoperi sensul nu trebuie să ne întrebăm ce vrem de la viață. În schimb, ar trebui să ne întrebăm ce vrea viața de la noi. Suntem, fiecare dintre noi, spunea el, unici: în ceea ce privește talentele noastre, abilitățile, aptitudinile, și circumstanțele vieților noastre. Astfel fiecare dintre noi are o misiune pe care doar noi o putem îndeplini. Asta nu înseamnă că suntem mai buni decât ceilalți. Dar dacă ne încredem în faptul că suntem aici cu un motiv, atunci există un *tikkun*, o reparație, pe care doar noi o putem face, un fragment de lumină pe care doar noi îl putem evidenția, un act de compasiune sau curaj, generozitate sau ospitalitate, chiar și o vorbă de încurajare sau un zâmbet, pe care doar noi le putem oferi, deoarece suntem aici, în acest loc, în acest moment, în fața acestei persoane în acel moment al vieții lor.

“Viața este o sarcină”, obișnuia să spună, și apoi adăuga “Un om religios se diferențiază de unul aparent nereligios, doar prin faptul că își experimentează viața nu ca pe o sarcină, ci ca pe o misiune.” El sau ea, sunt conștienți că sunt chemați de o Sursă. “De mii de ani acea sursă a fost numită Dumnezeu.”³

Aceasta este semnificația cuvântului care denumește această pericopă și cea de-a treia carte a Torei: *Vaikra*, “Și el a chemat”. Sensul precis al începutului acestui verset este dificil de înțeles. Tradus literalmente ar însemna: “Și El l-a chemat pe Moșe, și Dumnezeu i-a vorbit din Cortul Întâlnirii, spunând...” Prima frază pare a fi redundantă. Dacă ni se spune că Dumnezeu i-a vorbit lui Moșe, de ce să adauge “Și El l-a chemat” Rashi explică după cum urmează:

Și El a chemat pe Moșe: De fiecare dată [când Dumnezeu comunica cu Moșe, fiind semnalizat de expresia] “Și El l-a chemat”, sau “și El a zis” sau “și El a ordonat”, era mereu precedat de [Dumnezeu] chemându-l [pe Moșe pe nume].⁴ “Chemarea” este o exprimare a afecțiunii. Este o expresie folosită de îngerii păzitori, așa cum este spus “Și unul l-a chemat pe celălalt...” (Isaia 6:3).

Vaikra, ne spune Rashi înseamnă să fii chemat cu afecțiune pentru a îndeplini o atribuție. Aceasta este sursa unei idei cheie în gândirea vestică, și anume conceptul de vocație sau de chemare, care este alegerea unei cariere sau a unui mod de viață, nu doar pentru că ți-o dorești, sau pentru că oferă diferite beneficii, ci pentru că simți că simți o *chemare* de a o face. Simți că acesta este sensul și misiunea vieții tale. Pentru ea ai fost pus pe acest pământ.

Există multe astfel de chemări în Tanach. Este chemarea primită de Avraham, căruia i s-a spus să își părăsească țara și familia. Chemarea lui Moșe la tufișul arzând (Ex. 3:4). A fost cea experimentată de Isaia în viziunea mistică a lui Dumnezeu întronat și înconjurat de îngeri:

Apoi am auzit vocea Domnului spunând, “Pe cine voi trimite? Și cine va merge pentru noi?” Și eu am spus “Aici sunt. Trimite-mă pe mine” (Isaia 6:8)

Una dintre cele mai emoționante povești este cea a lui Samuel, oferit de mama sa Hana pentru a servi în Sanctuarul din Șilo unde era ajutorul preotului Eli. Noaptea, în pat, a auzit o voce care îi striga numele. El a presupus ca era Eli. A alergat să vadă ce voia Eli, dar acesta i-a spus că nu îl strigase. Același lucru s-a repetat a doua și a treia oară, până când Eli a realizat că Dumnezeu era cel care îl chema pe băiat. El i-a spus lui Samuel ca data viitoare când va auzi acea voce strigându-i numele, să răspundă “Vorbește, Doamne, servitorul tău ascultă.” Băiatul nu s-a gândit că cel care îl chema era Dumnezeu pentru a-i da o misiune, însă chiar El era. Astfel și-a început cariera de profet, judecător și a lucrat alături de primii doi regi ai Israelului, Saul și David (1 Samuel 3).

Când vedem o nedreptate pe care să o îndreptăm, o boală care să fie vindecată, o nevoie care să fie îndeplinită, și simțim că aceasta ne vorbește, atunci ajungem pe cât de aproape putem, într-o era post-profetică, de a asculta *Vaikra*, chemarea lui Dumnezeu. Și de ce apare acest cuvânt aici, la începutul celui de-al treilea capitol al Torei? Deoarece capitolul *Vaikra* este despre sacrificii, iar o vocație este și ea despre sacrificii. *Suntem dispuși să facem sacrificii atunci când simțim că sunt parte a misiunii pe care avem chemarea de a o îndeplini.*

³ Viktor Frankl, *The Doctor and the Soul: from Psychotherapy to Logotherapy*, New York: A.A. Knopf, 1965, 13.

⁴ Rashi to *Vayikra* 1:1.

Din perspectiva eternității putem să ne simțim uneori compleșiți de un sentiment al propriei noastre insignifianțe. Nu suntem mai mult decât un val în ocean, un fir pe nisip pe plajă, o fărâmbă de praf pe suprafața infinitului. *Totuși suntem aici pentru că Dumnezeu și-a dorit ca noi să fim, pentru că avem o misiune pe care El vrea ca noi să o îndeplinim.* Căutarea sensului este descoperirea acestei misiuni.

Fiecare dintre noi este unic. Chiar și gemenii identici sunt diferiți din punct de vedere genetic. Sunt anumite lucruri pe care doar noi le putem face, la acest moment, în acest loc, în aceste circumstanțe. Pentru fiecare dintre noi Dumnezeu are o misiune: o lucrare pe care să o facem, un gest de amabilitate pe care să-l demonstrăm, un dar pe care să-l oferim, o dragoste pe care să o împărtășim, o singurătate pe care să o ușurăm, o durere pe care să o vindecăm, vieți distruse pe care să le ajutăm. Descoperirea acestei misiuni, ascultarea *Vaikra*, a chemării lui Dumnezeu, este una dintre provocările spirituale pentru fiecare dintre noi.

Cum ne dăm seama care este aceasta? În urmă cu câțiva ani, în *To Heal a Fractured World*, am oferit acest ghid și încă pare să aibă sens: Acolo unde ceea ce ne dorim se întâlnește cu ceea ce trebuie făcut, acolo este locul unde Dumnezeu își dorește ca noi să fim.

Shabat shalom

Pentru mai multe articole ale Rabinului Sacks,
vă invităm să vizitați www.rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • Toate drepturile sunt rezervate
Biroul Rabinului Sacks este susținut de *The Covenant & Conversation Trust*